

Hakemsiz Yazılar

Freelance Articles

Mühim Bir Kütüphane*

Transkribe eden ve çev.: Hakan Anameriç**

Transkripsiyon

Evkâf-ı Hümâyûn Nezâreti'nin "Mü'essesât-ı 'İlmiyye" şu'besi müdiriyeti gayet mühim bir teşebbüsde bulunarak, el-yevm o teşebbüsü ikmâl itmek üzeredir. İstanbul cevâmi-i şerife ve husûsi vakıf kitâbhânelerinde dağınık bir sûretde bulunan ve ekseriyân mu'attal yatmakda olan, şark dilleriyle yazılmış târîh ve coğrâf-yâya a'id eski kitâblardan, mevcûd ise mü'elliflerinin hatt-ı destiyle muharrer nüshalarını, değilse en sahîh sâyılân nüshalarını toplâyûb Nuruosmaniye kitâbhâne binası dahilinde, cem'-i hâtır ile mütala'a ve tettebbu'a gâyet müsâ'id, tenhâ, sessiz ve ziyâdâr bir mahalde güzel bir kitâbhâne vücûda getirmektedir. Şimdiye kadar İstanbul'da bulunan (21) kitâbhânedен seçûb almak usûlüyle toplânılmış takriben dört bin cild kitâb, kitâbhâneye yerleştirilmiş olub, bunun (120) kadarı coğrâf-yâya, kalanı târîhe a'iddir; ve hepsi şark, İslâm ve Türk âsâridir.

Millî ve İslâmî tarih üzerinde tedkîk-i 'ilmiyye ile iştigâl idecek zâtların mesâ'isine bu sûretle ziyade kolaylık vücûda getirilmiş oluyor. Vakı'a bundan evvel bir mes'ele hakkında tedkikâtda bulunmak için muhtelif âsâra müraca'at itmek lazım geldiği zamân, birbirinden pek uzâk bir çok kitâbhâneleri dolaşmak ve bunların ekseriyân nâdân ve ihmâlcî (hâfız-ı kütüb) leri tarafından dürlü müşkülâta ma'ruz kalmak gibi, erbâb-ı tettebbu'ca âslâ ârzu idilmeyecek şeyler var idi. Bu terakkiperver teşebbüsle bunlar def' edilmiş oluyor. "Mü'essesât-ı 'İlmiyye" müdiri Ali Beyefendi'ye işbu himmetinden dolayı teşekkür itmeyi 'ilmi bir borç diye telakki itmekdeyiz.

Toplânılan kitâbların cild 'adedi, vâkı'â pek çok görülmüyor, fakat bu kitâbhânedede İstanbul'un husûsi vakıflardan vücûda gelen usûlsüz ve tertibsiz kitâbhâ-

* Özgün metin, 1915 'te İstanbul'da Türk Yurdu Mecmuası'nın 9. cilt, 94. sayısı, 46-47. sayfaları arasında yayımlanmıştır.

** Arş.Gör. Hakan Anameriç Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim elemanıdır. E-posta: anameric@humanity.ankara.edu.tr

nelerinde olduğu gibi bir kitâbın mükerrer nüshaları yokdur, ve ‘ilmi kıymeti olmayan kitâblara mahal virilmemiştir.

Sadeleştirilmiş Metin

Evkâf-ı Hümayûn Nezâreti’nin “Mü’essesât-ı ‘İlmiyye” şu’besi’ müdürlüğü son derece önemli bir girişimde bulunmuştur ve bugün o girişimini tamamlamak üzere. İstanbul camilerinde ve özel vakıf kütüphanelerinde dağınık ve çoğunlukla işlevsiz bir biçimde bulunan doğu dilleriyle yazılmış tarih ve coğrafyaya ait eski kitaplardan varsa yazarının el yazısıyla yazılmış yoksa bu kitapların en güvenilir nüshalarını bir araya getirerek Nuruosmaniye kütüphane binası içinde gönül rahatlığı ile çalışıp araştırma yapılabilecek sessiz, sakin ve aydınlık bir yerde kütüphane meydana getirmektedir. Şimdiye kadar İstanbul’un 21 kütüphanesinden seçilip alınarak bir araya getirilen yaklaşık dört bin cilt kitap kütüphaneye yerleştirilmiştir. Bu kitaplardan 120 cildi coğrafyaya geri kalanı tarihe aittir ve hepsi de doğu, İslam ve Türk eserleridir.

Milli ve İslâmi araştırmalarla uğraşacak kişilerin çalışmalarına böylelikle kolaylık sağlanmış oluyor. Bundan önce, bir konu hakkında araştırma yaparken çeşitli eserlerden yararlanılmak istenildiğinde birbirinden çok uzak kütüphaneleri dolaşmak ve cahil, işini iyi yapmayan kütüphane çalışanlarının çeşitli zorluklar ortaya çıkarması gibi ilim adamları tarafından kesinlikle arzu edilmeyen durumlar söz konusuydu. Bu ilerici girişimle bunlar ortadan kaldırılmış oluyor. Müessesat-ı İlmiye müdürü Ali Beyefendi’ye bu hizmetinden dolayı teşekkür etmeyi ilmi bir borç biliriz.

Toplanan kitapların sayısı fazla değildir ancak İstanbul’un özel vakıflarındaki düzensiz kütüphanelerde olduğu gibi bir kitabın birden çok nüshasına ve bilmisel değer taşımayan kitaplara bu kütüphanede yer verilmemiştir.

---

* Günümüzde Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne denk bir bakanlık olarak düşünülebilir.